

LITTERATURA
Serpentium

JAARGANG 43
NUMMER 3

VOLUME 43
ISSUE 3

EUROPESE SLANGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN

<i>Craspedocephalus trigonocephalus</i> in de natuur en in het terrarium	109
Marco Mazza	
Broeihopen omzetten voor ringslangen	116
Anton van Woerkom	
Voorkomen is beter dan genezen! (maar wat doet Ome John?)	125
Lou Megens	
De Unielijst invasieve exoten	132
Anton van Woerkom	
Robotpoten voor een slang	136
Anton van Woerkom	
Met <i>Delpher</i> terug in de tijd 2	142
Marcel van der Voort	
We verbazen ons al jaren... ..	147
Marjon en Nick Jasker	

■ RUBRIEKEN

Voorwoord	104
Van de Redactie	107
Van het Bestuur	107

■ LEUK OM TE WETEN

Lang zal-ie leven... ..	122
Marjon en Nick Jasker	
De slang en de lasteraar	140
Marcel van der Voort	
De man en de slang	145
Marcel van der Voort	

CONTENTS

■ ARTICLES

- Craspedocephalus trigonocephalus* in nature and in the terrarium 109
Marco Mazza
- Converting breeding heaps for grass snakes 116
Anton van Woerkom
- Prevention is better than cure! (but what does Uncle John do?) 125
Lou Megens
- List of invasive alien species of Union concern 132
Anton van Woerkom
- Robotic legs for a snake 136
Anton van Woerkom
- Back in time with *Delpher 2* 142
Marcel van der Voort
- We have been amazed for years... 147
Marjon and Nick Jasker

■ COLUMNS

- Foreword 104
- From the Editors 107
- From the Board 107

■ NICE TO KNOW

- Long will he live... 122
Marjon and Nick Jasker
- The snake and the slanderer 140
Marcel van der Voort
- The man and the snake 145
Marcel van der Voort

VOORWOORD

De Nederlandse nieuwssite ‘Nu.nl’ maakte op 3 augustus 2023 melding van een ontsnapte en weer teruggevonden koningspython. Wat was er gebeurd? Slangenhoudster Aleksandra heeft een koningspython. Die mag blijkbaar regelmatig uit het terrarium. Waarom ook niet! Wij kennen meer slangenhouders bij wie de dieren af en toe een luchtje mogen scheppen. Zo had Bert Verveen tijdens zijn beginjaren als hoogleraar fysiologie aan de Universiteit Leiden ettelijke reuzenslangen vrij in zijn laboratorium kruipen en had hij privé zijn hele huis beschikbaar gemaakt voor zijn eigen twee *Boa constrictor*. En kunnen we in uitgerekend deze aflevering niet ook lezen dat bij Marjon en Nick Jasker de slangen vaker buiten mogen spelen dan de meeste bejaarden die we in Nederland in verzorgingshuizen houden, uitgelaten worden? Maar goed, terug naar Aleksandra. Haar koningspython was weer eens uit zijn terrarium geweest en, na een frisse neus gehaald te hebben, erin teruggezet. Maar blijkbaar had haar kind de deur van de behuizing niet goed gesloten, iets wat de moeder natuurlijk had moeten controleren, of nóg beter: ze had de deur zélf moeten sluiten. De koningspython had de hem geboden kans niet onbenut gelaten, en was ‘m gesmeerd. Toen de uitbraak geconstateerd werd, brak er uiteraard paniek uit. Wie wel eens te maken heeft gehad met een ontsnapte slang – en wie heeft dat niet, eerlijk zeggen! – weet dat het vrijwel onbegonnen werk is om zo’n dier terug te vinden. Vaak zit er niks anders op dan te wachten tot honger en dorst de voortvluchtige nopen zich te laten zien en pakken. In het geval van Antonio, naar die naam luistert de python, had het dier zich verstopt in een ongecontroleerd gebouwen doos met spullen voor de kringloop. We kunnen ons voorstellen dat ze bij de kringloop raar opgekeken hebben, toen de python tussen de andere spullen tevoorschijn kwam. Na die bizarre ontdekking bleek de eigenaresse overigens snel gevonden te zijn. Dat Aleksandra blij was de verloren zoon weer terug te hebben,

FOREWORD

On August 3, 2023, the Dutch news site ‘Nu.nl’ reported an escaped and recovered ball python. What had happened? Snake keeper Aleksandra has a royal python. Apparently, it is allowed out of the terrarium regularly. Why not! We know other snake keepers that allow their animals to get some fresh air every now and then. For example, during his early years as professor of physiology at Leiden University, Bert Verveen had several giant snakes crawling around in his laboratory and he had privately made his entire house available for his own two boa constrictors. And can’t we also read in this episode that Marjon and Nick Jasker allow their snakes to play outside more often than most elderly people we keep in nursing homes in the Netherlands? Anyway, back to Aleksandra. Her ball python had once again been out of his terrarium and, after getting some fresh air, put it back in. But apparently her child had not closed the door of the enclosure properly, something the mother should have checked, or even better, she should have closed the door herself. The ball python did not miss out on the opportunity, and he was happy with it. When it was noted that the snake escaped, panic set in. Any person that had to deal with an escaped snake – and who has not, honestly! – knows that it is almost impossible to retrieve such an animal. Often there is nothing else to do but wait until hunger and thirst compel the fugitive to show up and get caught. In the case of Antonio, the name of the python, the animal had hidden in an unchecked box of items for the thrift store. We can imagine that they were surprised at the thrift store when the python appeared among the other items. After that bizarre discovery, the owner was found quickly. It goes without saying that Aleksandra was happy to have the prodigal son back. The snake was only seven months old and seemed to be stressed by his adventure. ‘He needs to get warm again now and he gets a fresh mouse. Then it is okay again,’ concluded the article on ‘Nu.nl’.

spreekt voor zich. De slang was nog maar zeven maanden oud en leek toch wel gestrest te zijn door zijn avontuur. ‘Hij moet nu weer warm worden en hij krijgt een verse muis. Dan is-ie weer oké,’ besloot het artikel op ‘Nu.nl’.

Nou, en toen kwamen de reaguurders! Alles wat je je maar aan vooroordelen kunt voorstellen, passeerde de revue. Van ‘zielig voor de muis’ tot het niet snappen dat er mensen zijn die slangen houden. En natuurlijk kreeg Aleksandra de nodige verwijten en wisten degenen die die verwijten maakten, véél beter wat ze had moeten doen dan ze had gedaan. Het bleek maar weer eens dat de gemiddelde Nederlander méér verstand heeft van zaken waar hij geen verstand van heeft, dan van slangen! Dus blijft er voorlichting nodig, moeten we blijven strijden tegen vooroordelen, moeten we vóór alles voorkomen dat er slangen ontsnappen, die daardoor voeding geven aan de irreële angsten waar veel mensen nu eenmaal mee behept zijn. Het is dweilen met de kraan open, maar opgeven is geen optie.

En daarom weer een nieuwe aflevering van *Litteratura Serpentina* om bij de voorlichting te helpen, waarin we weer voor elk wat wils hopen te bieden. Marco Mazza tracteert ons op een bijdrage over *Craspedocephalus trigonocephalus*. Marjon en Nick Jasker houden al meer dan een kwart eeuw twee slangensoorten en doen dat zó voortreffelijk, dat zowel de *Pantherophis guttatus* als de *Elaphe taeniura taeniura* al ruimschoots de gemiddelde leeftijden die voor deze slangen gelden, zijn gepasseerd. Anton van Woerkom doet verslag van werkzaamheden door vrijwilligers die erop zijn gericht om onze inheemse slangen veilige broedomstandigheden te geven. Hij beschrijft tevens het initiatief van een vernufteling die het spijtig vond voor slangen dat ze geen poten (meer) hebben, en die daar een oplossing voor meende gevonden te hebben. Anton is ook degene die binnen het bestuur van de Europese Slangenvereniging de Europese wetgeving met betrekking tot alles wat met dieren – en natuurlijk slangen in het bijzonder – te maken heeft, probeert bij te houden. Dit keer staat de

Well, then the comments came! Everything imaginable in terms of prejudices passed in review. From ‘pity for the mouse’ to not understanding that there are people who keep snakes. And of course, Aleksandra was blamed, and those who made the accusations knew much better what she should have done than she did. It turned out once again that the average Dutchman knows more about things he does not understand than about snakes! So information is still needed, we must continue to fight against prejudices, we must above all prevent snakes from escaping, thereby feeding the irrational fears that many people simply suffer from. It is running one’s head against a brick wall, but giving up is not an option.

And that is why we offer you another episode of *Litteratura Serpentina* to help with the education, in which we hope to offer something for everyone. Marco Mazza has written an article about *Craspedocephalus trigonocephalus*. Marjon and Nick Jasker have been keeping two snake species for more than a quarter of a century and they do it so excellently that both the *Pantherophis guttatus* and the *Elaphe taeniura taeniura* are well past the average ages that apply to these snakes. Anton van Woerkom reports on activities by volunteers aimed at providing our native snakes with safe breeding conditions. He also describes the initiative of an ingenious genius who thought it was a pity for snakes that they do not have legs (anymore), and who thought he had found a solution for this. Anton is also the one who, within the board of the European Snake Association, tries to keep up with European legislation regarding everything that has to do with animals – and of course snakes in particular. This time the Union list of invasive alien species is on the agenda. He also writes about the light bulb which is about to disappear. Editorial staff member Raymond Kuijf, has edited an article by bird enthusiast Lou Megens for republication in *Litteratura Serpentina*, which deals with the legal obligation to obtain a certificate of professional competence for anyone who sometimes has a snake that changes owner. Finally, Marcel van der Voort takes you a bit

VOORWOORD

Unielijst van invasieve exoten op het programma. Bovendien schrijft hij over de gloeilamp die op het punt staat te verdwijnen. Redactie-medewerker Raymond Kuijf heeft een artikel van vogelliefhebber Lou Megens voor herpublicatie in *Litteratura Serpentium* bewerkt dat handelt over de wettelijke verplichting om een certificaat vakbekwaamheid te behalen voor eenieder die wel eens een slang van eigenaar laat veranderen. Marcel van der Voort, neemt u met behulp van Delpher weer even terug naar enige tijd geleden en wijdt tenslotte nog een bladvulling aan een literair slangenverhaal.

Gaat u er maar weer eens goed voor zitten, voor deze aflevering. Wij zijn alweer met de volgende bezig.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong

back in time with the help of Delpher and dedicated a page-filler to a literary snake story.

Sit back and relax for this episode. We are already working on the next one.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong

VAN DE REDACTIE

Al jarenlang kan de redactie bouwen op een vaste groep van vertaalmedewerkers. Zonder hun vrijwilligerswerk zou de uitgave van *Litteratura Serpentina* onmogelijk zijn. Niettemin is het heel begrijpelijk dat veranderende omstandigheden iemand kunnen nopen om te stoppen met vertalen. Zo heeft Jos Meijer onlangs aangegeven dat zijn gezin en werk het niet langer mogelijk maken om nog beschikbaar te zijn voor *Litteratura Serpentina*. We hebben begrip voor Jos' besluit en danken hem oprecht voor zijn jarenlange inspanningen voor ons blad en de vereniging.

Het zou fijn zijn, als de vacature die door het vertrek van Jos ontstaat, snel ingevuld zou kunnen worden. Hoe meer redactioneel medewerkers er zijn, hoe minder elk van hen aan bod komt, waardoor het vertaalwerk behapbaar en leuk blijft. Wij nodigen eenieder die een behoorlijke kennis van Nederlands en Engels heeft dan ook uit om te overwegen vertaalwerk voor *Litteratura Serpentina* te doen. U kunt zich bij één van ons aanmelden.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong

VAN HET BESTUUR

Het verdwijnen van de gloeilamp is een bedreiging voor de (hobby)dierhouderij

De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie verscheidene wettelijke voorschriften uitgevaardigd die niet alleen bedoeld zijn om de energie-efficiëntie van verschillende producten en lichtbronnen in de toekomst te regelen, maar ook om gevaarlijke stoffen zoals kwik in lichtbronnen tot het absolute minimum te beperken (RoHS-initiatief).

FROM THE EDITORS

For many years now, the editors have been able to rely on a permanent group of translation staff. Without their volunteer work, the publication of *Litteratura Serpentina* would not be possible. Nevertheless, it is quite understandable that changing circumstances may force someone to stop translating. For example, Jos Meijer recently indicated that his family and work no longer make it possible to be available for *Litteratura Serpentina*. We understand Jos' decision and sincerely thank him for his many years of efforts for our magazine and the association.

It would be nice if the vacancy created by Jos' departure could be filled quickly. The more editorial cooperators there are, the less each of them is involved, so that the translation work remains manageable and pleasant. We therefore invite anyone who has a good knowledge of Dutch and English to consider doing translation work for *Litteratura Serpentina*. You can register with one of us.

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong

FROM THE BOARD

The disappearance of the light bulb is a threat to (hobby) animal husbandry

In the past few years, the European Commission has issued several legal regulations that are intended not only to govern the energy efficiency of various products and light sources in the future, but also to limit hazardous substances such as mercury from light sources to the bare minimum (RoHS initiative).

Uitzonderingen hierop zijn in sommige gevallen slechts binnen zeer nauwe grenzen toegestaan, bijvoorbeeld in het kader van bepaalde technische specificaties. Alle andere producten zijn al verboden, of zullen dat binnenkort worden. Het doel van de wetgevingsprocedures is onbetwist verstandig en verdient steun. Deze wettelijke eisen zorgen er nu echter voor dat bepaalde lichtbronnen in de toekomst verboden zullen worden voor de veehouderij. Voorheen waren er uitzonderingen in de EU-regelgeving voor ‘producten voor speciale doeleinden’ (bijvoorbeeld dierenverzorging, EU 1194/2012, artikel 2, 4(a)(i)), maar deze worden niet langer vermeld in de nieuwe regelgeving. Dit heeft niet alleen ernstige gevolgen voor de houderij en het welzijn van amfibieën, reptielen, vogels en kleine zoogdieren onder menselijke zorg, maar vormt ook een bedreiging voor projecten voor het behoud van de biodiversiteit in zoölogische en particuliere faciliteiten (behoud van soorten ex-situ) in de hele Europese Unie.

Het Bundesverband für fachgerechten Natur-, Tier- und Artenschutz e.V. heeft het voortouw genomen door een open brief aan de Europese Commissie te sturen met het verzoek om een mogelijkheid tot ontheffing te maken voor bepaalde verlichtingsproducten om het dierenwelzijn en het behoud van soorten ex-situ in Europa te garanderen.

Tallose organisaties op het gebied van dierenwelzijn, soortenbehoud, veehouderij en diergeneeskunde hebben deze brief inmiddels ondertekend en ook de Europese Slangenvereniging heeft deze brief direct medeondertekend. Van alle organisaties wordt in de brief tevens het logo afgedrukt. Wij hopen dat ook andere verenigingen binnen Nederland en de Europese Unie deze brief mede zullen ondertekenen. Wij houden u op de hoogte van het resultaat van dit dringende verzoek.

Als u geïnteresseerd bent in de gezamenlijke oproep, de brief is te vinden op onze website:

https://www.snakesociety.nl/images/2023_08_23_Letter_EU_COM_Exception_Lighting_Products_Animal_Welfare_Species_Conservation.pdf

Exceptions to this are only permitted within very narrow limits in some cases, for example within the scope of certain technical specifications. All other products are already banned or will be soon. The aim of the legislative procedures is undisputedly sensible and worthy of support. However, these legal requirements now mean that certain light sources will be banned for animal husbandry in the future. Previously, there were exceptions in the EU regulation for “special purpose products” (e.g. pet care, EU 1194/2012, Article 2, 4(a)(i)), but these are no longer listed in the new regulations. This not only has serious implications for the husbandry and welfare of amphibians, reptiles, birds and small mammals under human care, but also threatens biodiversity conservation projects in zoological and private facilities (ex-situ species conservation) throughout the European Union.

That is why the Bundesverband für fachgerechten Natur-, Tier- und Artenschutz e.V. has taken the lead by sending an open letter to the European Commission requesting an exemption for certain lighting products to ensure animal welfare and species ex-situ conservation in Europe.

Numerous organizations in the field of animal welfare, species conservation, animal husbandry and veterinary medicine have now signed this letter and the European Snake Society has also immediately co-signed this letter. The logos of all organizations are also printed in the letter. We hope that other associations within the Netherlands and the European Union will also sign this letter. We will keep you informed of the outcome of this urgent request.

If you are interested in the joint call, the letter can be found on our website:

ESV-boeken en andere uitgaven
ESS-editions and others publications

NEDERLANDSTALIGE UITGAVEN *HERPETOLOGISCHE BUNDELS:*

- Marcel van der Voort, 2014, *Adders onder het gras! Over slangen in mythen en verhalen*. Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentina* zijn verschenen. Tweede, aangevulde en gecorrigeerde oplage. € 17,50.
- Ron Bronckers (2019), *Adderjagers! Portretten van een verdwenen en vergeten beroep*. Verzamelde artikelen uit de jaargangen 28 t/m 38 van *Litteratura Serpentina*. Tweede, vermeerdere druk. € 25,-.
- *Herpetologische Bundels deel 4: Waterslangen*, 2013. Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentina*. € 15,-.
- Sterrin Smalbrugge (2019), *Het Grote Reptielenboek*. € 19,99.

Om te bestellen binnen Nederland, neem contact op met de penningmeester: treasurer@snakesociety.nl. Vermeld daarbij de gewenste titel en vraag naar de prijs inclusief verzendkosten. U krijgt dan na betaling uw exemplaar toegestuurd.

ENGLISH TITLES PUBLISHED IN THE SERIES *HERPETOLOGICAL VOLUMES:*

- Marcel van der Voort, 2012, *There's a snake in the grass! About snakes in myths and stories*. € 17,50.
- Ron Bronckers, 2019, *Viper hunters! Portraits of a vanished and forgotten profession*. € 25,00.
- A.A. Verveen, 2014, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*. € 29,50.

Please contact the treasurer to order a copy. Name the title you wish to order and ask for the price including shipping costs.
E-mail: treasurer@snakesociety.nl

